

net alene til Kommunerne, være Gjenstand for en almindeligere Betragtning om, hvorledes man i Fremtiden skulde stille sig dertil. Saaledes som det nu er, hvor Staten griber meget betydeligt ind baade gennem Ministeren og gennem andre høitstillede Embedsmænd i Skolevæsenets Ordning og i Skolelærereembedenes Besættelse, forekommer det mig, at man ikke kan fordre, at Kommunerne alene skulde gjøre Alt. Jeg mener altsaa, at vi dog skulde sørge for, at der ikke skal komme Tilfælde som de, vi nylig have set, hvor man enten maatte lade Lærere staa vakante eller ogsaa maatte tage sin Tilflugt til Kræfter, der ellers ikke ere blevne anerkjendte for at være saadanne, som der kan og bør kræves til Almueskolelærere. Det skulde nu glæde mig, om den ærede Minister, efter at Sagen er stillet saaledes hen, at han kan gjøre dermed, omtrent hvad han vil (Hør!)... ja, om Forlæbelse, i Overensstemmelse med Skoleraadene. Efter at jeg Forveien havde udviklet, hvad der staar i Forlaget, skal man ikke rive et saadant enkelt Ord ud og sige, at Ministeren kan gjøre, hvad han vil, jeg mente, at han kan gjøre, hvad han vil i Forbindelse med Skoleraadene. Man kan altsaa ikke komme i nogen som helst Forlegenhed overfor de Hensyn, han kan have at tage til den almindelige Reform. Det kan overhoved ingen Vanskelighed gjøre i nogen Henseende. Derimod kan det have den Følge, at der ikke kan komme til at staa Embeder ledige, eller at der findes Lærere, som have en saa ussel Søn, som ikke engang bydes en almindelig Udsigt paa Landet. Det skulde være mærkværdigt, om alle de velvillige Udtalelser, som have fundet Sted, ikke skulde blive Andet end Mundsvær, som ikke vil gjøre sig gjældende, naar det kommer til Handling, og om man virkelig vilde negte et saadant Forslag, som ikke kan volde nogen Vanskelighed for Statsstyrelsen. Jeg skal med dette Par Ord tillade mig at anbefale Sagen til Thingets Velvillie. Jeg tror forresten ikke, at der behøves megen Anbefaling for Sagen selv, thi jeg er overtydet om, at den i det Mindste her i Thinget har stor Interesse, og vil man kun vise denne, tror jeg, at her er et Forslag dertil. Skulde der være en eller anden Omstændighed ved dette Forslag, som Noget skulde finde ufuldkommen, vil jeg tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at det endnu kun er ved 2den Behandling, saa at alle mulige Formfeil, der kunne være deri, eller hvilke som helst andre saadanne Hensyn, vil man være istand til at rette ved 3die Behandling. Vil man have Noget gjort, tillader jeg mig at anbefale Vedtagelsen af dette Forslag, saa kan man altid til 3die Behandling gjøre de Rettelser, som ere nødvendige. Angaaende de Forhold, der staa i nær Forbindelse med Lønningsloven for de geistlige Embedsmænd, kunde jeg have haat Udskilligt at udtale, men efter den Hensigt, som er kommet fra den ærede Ordspører, er det vist rigtigst at lade det fare for

Ziebliffet, da vi ellers maaste om et Par Dage kunde komme til at gjentage de samme Ting, og det vil ikke være til nogen Nytte. Jeg kan ikke Andet end udtale min Glæde over at se det Hensyn. Udvalget har taget til disse af vort Lands Literatur fortjente Mænd. Det har været mig en særdeles Glæde at se, at man lige overfor to af Veteranerne, som jeg tror desuden leve i temmelig fortrykte Kaar, har forhøiet den Hæderagave, som er tilbød dem ved Rigsdagens og Regeringens fælles Votum. Under Nr. 49 er der Forslag om, at der skal indføres en ny Konto saalydende: „Til aandsvage, usormuende Børns Opdragelse 10,000 Kr.“. Der er fremkommet, jeg tror fra flere Sider, nogle Betænkkeligheder lige over for det Spørgsmaal, hvor en saadan Anstalt skulde anlægges, om det skulde være i eller ved Kjøbenhavn eller andet Steds, det er et Hensyn, som jeg tror, at der er nogen Grund til at tage. Det forekommer mig, at naar man ser en Anstalt, som ligger her i Nærheden af Kjøbenhavn, er det allerede en uhyggelig Gjenstand for Betragtning, og ihvorvel jeg naturligvis er af den Mening, at det er en sand Velgjerning, som her paatænkes, har jeg dog den Tro, at det maaste ikke er det Heldigste, at have meget store Anstalter af den Slags, men at man hellere maatte have flere mindre Anstalter paa forskjellige Steder i Landet, forsaavidt man er i Stand til at finde Kræfter, der kunne røgte et saa vanskeligt og byrdefuldt Over, som kræver saa megen Menneskekærlighed, dersom det skal lykkes. Det forekommer mig, at man maatte have sin Opmærksomhed henvendt paa, om der ikke kunde indtræde en Deling, saaledes at der blev flere mindre Anstalter, og jeg for min Part er overtydet om, at hvis et Forslag herom kom fra Regeringen, saa vilde det her møde den største Velvillie. Der er desværre saa mange af disse aandsvage Bøfener i vort Land, at det vilde være meget betænkkeligt at samle dem alle paa eet Sted, og der er paa den anden Side ogsaa mange af dem, som ikke endnu ere anderledes, end at de kunne være modtagelige for Tilsyn fra deres Slægtninges Side og have en Følelse af det Belgjørende deri. Dette vilde bedst kunne opfyldes, naar der var flere Anstalter rundt omkring i Landet. Jeg nævner det kun som en Bemærkning lige over for det, som her staar. Det er ikke min Mening at stemme mod den Sum, som her er opført; tværtimod, jeg skal stemme for Forlaget, og jeg anerkjender den gode Hensigt, som ligger i Forlaget; men jeg vil udtale, at det gaar mig, som det er gaaet Andre, at der er noget vist Uhyggeligt i, at disse Anstalter skulde blive altfor store. Angaaende Theatret skal jeg ikke udtale mig videre. Der er gjort alle de tilstrækkelige strenge Forbringere fra Flertallets Side, man kunde vente sig derfra. Der er blot Spørgsmaal, om det kan gaa trods dette og kan det det, skal det være mig kjært at støtte Flertallet i samtlige dets Forslag, som jeg for